

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 21g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a art. 5 alin. (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești
(încasarea creanței ca urmare a constatării încălcării dreptului la executare într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești)

CHIȘINĂU

29 martie 2018

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 21G/2018
(ÎNCASAREA CREAŢEI CA URMARE A CONSTATĂRII ÎNCĂLCĂRII DREPTULUI LA EXECUTARE ÎNTR-UN
TERMEN REZONABIL A HOTĂRĂRII JUDECĂTOREŞTI)

Curtea Constituţională, pronunţându-se în componenţa:

Dlui Mihai POALELUNGI, *preşedinte*,
Dlui Aurel BĂIEŞU,
Dlui Igor DOLEA,
Dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 12 februarie 2018,
Înregistrată la aceeaşi dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menţionate,
Având în vedere actele şi lucrările dosarului,
Deliberând la 29 martie 2018 în camera de consiliu,

Pronunţă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepţia de neconstituţionalitate a articolului 5 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti (în continuare, Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011), ridicată de către avocatul Mihail Cojocaru, în dosarul nr. 2-4505/2017, pendinte la Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani.

2. Excepţia de neconstituţionalitate a fost depusă la Curtea Constituţională, pe 12 februarie 2018, de către judecătorul Oxana Parfeni de la Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani, în baza articolului 135 alin. (1) lit.a) şi g) din Constituţie, aşa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanţele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani, se află acţiunea înaintată de către dl V. Anestiadi împotriva Ministerului Justiţiei, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executare într-un termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, constatarea încălcării dreptului de proprietate şi repararea prejudiciului, în conformitate cu mecanismul prevăzut de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

4. În şedinţa de judecată, avocatul Mihail Cojocaru a depus o cerere privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate a art. 5 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

5. Prin încheierea din 12 februarie 2018, instanţa de judecată a dispus ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate şi trimiterea sesizării la Curtea Constituţională, în vederea soluţionării acesteia.

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 21G/2018
(ÎNCASAREA CREAŢEI CA URMARE A CONSTATĂRII ÎNCĂLCĂRII DREPTULUI LA EXECUTARE ÎNTR-UN
TERMEN REZONABIL A HOTĂRĂRII JUDECĂTOREŞTI)

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

7. Dispozițiile relevante ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești sunt următoarele:

Articolul 5 Hotărârea judecătorească

(1) În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra **acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.**

(2) La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată **poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă** pentru prejudiciul moral.

(3) Instanța de judecată **nu poate dispune încasarea sumei creanței** ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prevederile contestate, potrivit cărora instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării încălcării dreptului la executare într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești, privează

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 21G/2018
(ÎNCASAREA CREAŢEI CA URMARE A CONSTATĂRII ÎNCĂLCĂRII DREPTULUI LA EXECUTARE ÎNTR-UN
TERMEN REZONABIL A HOTĂRĂRII JUDECĂTOREŞTI)

persoana de posibilitatea recuperării creanţei dobândite în baza unei hotărâri judecătoreşti definitive, încălcându-i-se dreptul la un proces echitabil şi dreptul de proprietate.

9. Potrivit autorului excepţiei de neconstituţionalitate, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 9 alin. (2), 15, 16 alin. (1), 20, 46, 54, 120 şi 127 din Constituţie.

B. Aprecierea Curţii

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepţia de neconstituţionalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie, controlul constituţionalităţii legilor, în speţă a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, ţine de competenţa Curţii Constituţionale.

12. Curtea constată că sesizarea privind excepţia de neconstituţionalitate, ridicată de avocatul Mihail Cojocar în dosarul nr. 2-4505/2017, pendinte la Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani, este formulată de către subiectul abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) şi g) din Constituţie, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reţine că obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie dispoziţiile articolului 5 alineatul (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, potrivit cărora instanţa de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanţei ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti.

14. Curtea observă că autorul excepţiei de neconstituţionalitate susţine că prevederile contestate încalcă dreptul la un proces echitabil şi dreptul de proprietate.

15. Curtea reaminteşte că în jurisprudenţa sa constantă a stabilit că dreptul la executarea unei hotărâri judecătoreşti constituie parte integrantă a dreptului de acces la justiţie (Hotărârea nr. 1 din 15 ianuarie 2013, § 60).

16. De asemenea, şi Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reţinut, cu titlu de principiu, că dreptul la un proces echitabil ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică a unui stat ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă şi obligatorie să rămână inoperabilă, în detrimentul unei părţi a procesului (*Immobiliare Saffi v. Italia*, 28 iulie 1999, § 63; *Şandor v. România*, 24 martie 2005, § 23).

17. În acelaşi timp, Curtea Europeană a menţionat că dreptul de acces la justiţie nu poate obliga un stat să dispună executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, indiferent de circumstanţe. Atunci când autorităţile sunt obligate să execute o hotărâre judecătorească şi omit acest fapt, poate fi

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 21G/2018
(ÎNCASAREA CREAŢEI CA URMARE A CONSTATĂRII ÎNCĂLCĂRII DREPTULUI LA EXECUTARE ÎNTR-UN
TERMEN REZONABIL A HOTĂRĂRII JUDECĂTOREŞTI)

angajată răspunderea statului prin prisma articolului 6 § 1 din Convenție (*Fociac v. România*, 3 februarie 2005, § 68).

18. De asemenea, Curtea Europeană a subliniat că nerecuperarea unei datorii, din cauză că debitorul nu posedă bunuri suficiente, nu-i poate fi imputată statului pârât, decât și în măsura în care această omisiune este imputabilă autorităților naționale (*Poláčik v. Slovacia*, 15 noiembrie 2005, § 64).

19. Așadar, Curtea reține că, atunci când autoritățile naționale nu au adoptat măsuri adecvate și suficiente pentru a asigura executarea hotărârilor pronunțate de către instanțele judecătorești, această omisiune angajează răspunderea statului, autoritățile sale fiind obligate să repare prejudiciul material și moral provocat prin neexecutarea sau executarea tardivă a hotărârii. Curtea Europeană a conchis în mod constant că, în cazul neexecutării unei hotărâri de acordare a unei sume de bani sau de restituire a unei proprietăți sau de repunere în posesia unui bun, reclamantii ar putea să sufere și un prejudiciu material ca urmare a lipsei unui control privind bunurile sale și împiedicarea de a se folosi și beneficia de aceste bunuri (*Botezatu v. Republica Moldova*, 14 aprilie 2015, § 24).

20. Prin urmare, reclamantul nu poate solicita cu titlu de prejudiciu material contravaloarea creanței în procesul tergiversat, ci este necesar să se constate existența unei legături de cauzalitate între încălcarea dreptului la un termen rezonabil al procedurilor și pierderile materiale provocate ca urmare a imposibilității de a se folosi de drepturile sale patrimoniale.

21. De asemenea, Curtea menționează că o constatare a încălcării dreptului la executarea într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești nu înlătură posibilitatea de a se solicita ulterior recuperarea datoriei constatate printr-o hotărâre judecătorească definitivă (a se vedea *Cebotari și alții v. Moldova*, 27 ianuarie 2009, § 55).

22. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și nu poate fi acceptată pentru examinarea sa în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 5 alineatul (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, ridicată de avocatul Mihail Cojocaru, în dosarul nr. 2-4505/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 21G/2018
(ÎNCASAREA CREANȚEI CA URMARE A CONSTATĂRII ÎNCĂLCĂRII DREPTULUI LA EXECUTARE ÎNTR-UN
TERMEN REZONABIL A HOTĂRĂRII JUDECĂTOREȘTI)

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 29 martie 2018
DCC nr. 26
Dosarul 21g/2018*